

Brüssel, 7. juuni 2024
(OR. en)

10793/24

SOC 432
EMPL 250
ECOFIN 652
EDUC 203

MÄRKUS

Saatja:	Tööhõivekomitee
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Rakendamine: nõukogu soovitus, mis käsitleb pikaajaliste töötute integreerimist tööturule – tööhõivekomitee põhisõnumid – <i>Kinnitamine</i>

Delegatsioonidele edastatakse lisas tööhõivekomitee põhisõnumid nõukogu 15. veebruari 2016. aasta soovitus (mis käsitleb pikaajaliste töötute integreerimist tööturule) (ELT C 67, 20.2.2016, lk 1–5) rakendamise kohta, et tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimuste nõukogu saaks need oma 20. juuni 2024. aasta istungil kinnitada.

1. lisa: riigipõhised järeldused on esitatud dokumendis 10793/24 ADD 1.
2. lisa: andmete kogumine pikaajalist töötust käsitleva soovitus rakendamise järelevalve eesmärgil: 2022. aasta täielikud tulemused on esitatud dokumendis 10793/24 ADD 2.
3. lisa: liikmesriike käsitlevate toimikute kokkuvõtted on esitatud dokumendis 10793/24 ADD 3.

Pikaajaliste töötute tööturule integreerimist käsitleva nõukogu soovitusel rakendamise läbivaatamine tööhõivekomitees

Tööhõivekomitee põhisõnumid nõukogu istungiks

1. SISSEJUHATUS

Tööhõivekomiteele on antud ülesanne jälgida edusammude tegemist *pikaajaliste töötute tööturule integreerimist käsitleva nõukogu soovitusel rakendamisel*. Alates 2016. aastast on tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimuste nõukogu (EPSCO) pärast läbivaatamist kinnitanud põhisõnumid, mille tööhõivekomitee on esitanud, tuginedes kõnealuse *nõukogu soovitusel* järelevalvele. 2022. aasta oktoobris keskenduti tööhõivekomitee põhisõnumites liikmesriikide edusammudele ning lisaks arutati pikaajalistele töötutele koolituse pakkumist, uurides kolme põhiaspekti: katvus, rahastamine ja juhtimine.

Nõukogu soovitusel rakendamise viies läbivaatamine toimus 11.–12. aprillil 2024 Brüsselis ja selle viis läbi tööhõivekomitee poliitilise analüüsi töörühm (EMCO PAG). Lisaks arutelule selle üle, mil määral on liikmesriigid nõukogu soovitusel esitatud suuniseid arvesse võtnud, uuriti 2024. aasta läbivaatamise käigus edusamme, mida liikmesriigid on teinud **tööandjate ja muude asjaomaste osalejate/sidusrühmadega kohalikul tasandil partnerluste arendamisel/aktiveerimisel**, et hõlbustada pikaajaliste töötute integreerimist tööturule.

Enne läbivaatamist **täitsid liikmesriigid enesehindamise küsimustiku, mille eesmärk oli hinnata nõukogu soovitusel rakendamise taset**, keskendudes neljale peamisele tegevusvaldkonnale:

a) pikaajaliste töötute registreerimine; b) koordineerimine ühtse kontaktpunkti kaudu; c) tööturule integreerimise lepingute sõlmimine; ning d) sidusrühmade kaasamine, pöörates erilist **tähelepanu partnerlustele**.

Käesolevates põhisoõnumites tuginetakse kõnealuse läbivaatamise tulemustele, riigipõhistele järeldustele, andmete kogumise tulemustele ja lisades esitatud liikmesriike käsitlevate toimikute kokkuvõtetele. Käesoleva dokumendi lisas on esitatud ka 2023. aastal läbi viidud andmete kogumise tulemused iga riigi kohta eraldi ning enne neid on toodud ELi tasandil saavutatud põhitulemuste kokkuvõte.

2. SAAVUTATUD EDU

Pärast kasvu 2021. aastal jätkus ELis pikaajaliste töötute arvu vähenemine ja see langes 2022. aastal alla 5 miljoni piiri, kusjuures pikaajalise töötuse määr on alates selle hiljutisest, 2013. aasta kõrgest tasemest vähenenud enam kui poole võrra (5,3%-lt 2,3%-le). Pikaajaliste töötute osakaal kõigi töötute hulgas on samuti vähenenud 43,5%ni, mis on peaaegu 6 protsendipunkti vähem kui 2013. aastal.

A. REGISTREERIMINE

Alates COVID-19 pandeemiast on liikmesriigid üha enam pööranud tähelepanu teenuste digitaliseerimisele (veebipõhine registreerimine, veebipõhine tugi jne). Siiski püsivad probleemid, millega e-teenustele juurdepääsul seisavad silmitsi eelkõige madalamate IKT-oskustega pikaajalised töötud. Seepärast soovitab avalik tööturuasutus (PES) endiselt vahetut suhtlust, kuna see on pikaajaliste töötute jaoks tõhusam.

Paljud liikmesriigid on rakendanud teavitusemeetmeid, et julgustada mitteaktiivsete täiskasvanute registreerimist (enamik liikmesriike on COVID-19 pandeemiast alates veelgi laiendanud mitme kanaliga esmaregistreerimist, näiteks e-teenustega, kohapeal, telefoni või sotsiaalmeedia kaudu). Sellest hoolimata on endiselt probleeme nendes liikmesriikides, kus on märkimisväärsed piirkondlikud erinevused.

Vaatamata enamikus liikmesriikides kehtestatud tugevatele stiimulitele on avalike tööturuasutuste ja sotsiaalteenistuste vaheline ristregistreerimine siiski toppama jäänud. Ristregistreerimise tõhus rakendamine võib hõlbustada nende olukordade ja juhtumite kindlakstegemist, mille lahendamine on kõige kriitilisem. Positiivse poole pealt rakendavad liikmesriigid üha enam selliseid sätteid, mille eesmärk on vältida registrist kustutamist, kui töötus- ja sotsiaaltoetused on ammendatud.

B. ÜHTNE KONTAKTPUNKT

Liikmesriikides rakendatakse laialdaselt iga tööturule integreerimise lepingu saaja jaoks ühtse kontaktpunkti kindlaksmääramist, nagu ka igale pikaajalisele töötule juhtumiga tegeleva töötaja määramist. Paljudes liikmesriikides on suurendatud ühtsete kontaktpunktide suutlikkust koondada individuaalset teavet, et toetada kõigi töötajate individuaalset hindamist.

Suurenenud on ka töötutele mõeldud teenuste digitaliseerimine. Teabe ja andmete jagamine on aga tunnistanud puudulikuks, mis pärsib teenuste arendamist või kvaliteeti. Riigi ja kohaliku tasandi avalike tööturuasutuste ja kohalike omavalitsuste vahelise koordineerimise parandamist tuleks tugevdada, samuti mehhanisme, mille abil edastada/jagada teenuseosutajate vahel asjakohast teavet vabade töökohtade, koolitusvõimaluste ja teenuste kohta, mis on kättesaadavad igale pikaajalisele töötule. Paljudes liikmesriikides on endiselt probleemiks piisava teabevahetuse ja teabe edastamise sisseseadmine ja samal ajal isikuandmete kaitse üldmääruse järgimise tagamine.

C. TÖÖTURULE INTEGREERIMISE LEPING

Alates 2018. aastast on enamikus liikmesriikides rakendatud tööturule integreerimise lepinguid või samaväärseid lepinguid, kuid neid täiustatakse veelgi.

Parandatud on individuaalsete hindamiste järelmeetmeid, andes suuniseid ja teavet tööpakkumiste ja toetuse kohta, samuti tööturule integreerimise lepingu korrapärasest järelevalvet ja ajakohastamist ning korda, mis võimaldab töötajate tööturule naasmisel tehtud edusammude korrapärasest läbivaatamist. Pikaajalisi töötuid käsitleva teabe jagamine tööturule integreerimise lepinguid tegevate organisatsioonide vahel aga on endiselt suhteliselt piiratud, eelkõige avaliku ja erasektori partnerite vahel.

D. SIDUSRÜHMAD KAASAMINE

Kuigi eri sidusrühmade (nt haridusministeerium, tööministeerium ja avalikud tööturuasutused, samuti psühholoogid, sotsiaaltöötajad ja mentorid) vaheline koostöö on edenenu, kusjuures on arendatud tööandjatele pakutavaid teenuseid, on jätkuvalt murekohaks valdkondadevaheline koostöö kõigi kohalike sidusrühmadega, sealhulgas kohalike tööandjate endi, haldusasutuste ja kodanikuühiskonnaga, ning praegu toimub see vaid vähestes liikmesriikides.

Võrgustike loomine sidusrühmadega, partnerluste loomine ning tööandjate, sotsiaalteenistuste ja kodanikuühiskonna organisatsioonide kaasamine on olulised komponendid, et tagada pikaajaliste töötute tõhus tööturule naasmine ja vältida pikaajalist töötust. Need partnerlused on vajalikud nii riiklikul kui ka kohalikul tasandil, kuigi probleemid tekivad sageli eri sidusrühmade erinevate huvide tõttu. Sidusrühmade kaasamine ja partnerluste loomine kohalikul tasandil on liikmesriigiti erinev.

Neil üksustel on oluline roll selliste takistuste kõrvaldamisel, millega mõned inimesed püsiva tööturule integreerumise suunas püüdlemisel kokku puutuvad. Mitmes riigis peaksid avalikud tööturuasutused tugevdama tööandjate osalemist nendes protsessides. Paljud liikmesriigid tunnistavad võrgustike loomise tähtsust, kuid neil on raskusi avalike tööturuasutuste suutlikkusega kaasata tulemuslikult kõiki vajalikke sidusrühmi.

E. ANDMETE KOGUMINE

Viimase pikaajalise töötuse andmete kogumise tulemused näitavad, et nõukogu soovitusel rakendamisel on tehtud väga vähe edusamme, kusjuures ainult pooled liikmesriigid on täitnud soovitusel esimese eesmärgi, pakkudes tööturule integreerimise lepinguid või samaväärseid lepinguid vähemalt 95 protsendile pikaajalistest töötutest, kes on olnud töötuna registreeritud vähemalt 18 kuud.

Kogutud pikaajalisi töötuid käsitlevad andmed näitavad ka seda, et tööellu ülemineku määr on madalam kui eelmisel aastal kõigis liikmesriikides peale kahe ning et sel aastal on ainult 14 liikmesriiki suutnud esitada andmeid selliste pikaajaliste töötute olukorra jälgimise kohta, kellele tööturule integreerimise lepingud on lõppenud.

Need jälgimise andmed kinnitavad siiski ka varasemaid tõendeid, mis näitavad, et liikmesriikide rühm, kes pakub individuaalseid tegevuskavasid koos põhjaliku hindamisega, saavutab oluliselt paremaid tulemusi võrreldes rühmaga, kes pakub standardseid tööturule integreerimise lepinguid, ja eelkõige rühmaga, kes pakub tavapäraseid individuaalseid tegevuskavasid, mis viitab sellele, et pikaajaliste töötute integreerimiseks on väga vaja individuaalset nõustamist.

3. JÄRELDUSED

Hoolimata pikaajalise töötuse vähenemisest on see mõnes liikmesriigis endiselt laialt levinud probleem, mis suurendab oskuste halvenemise, sotsiaalse tõrjutuse ja vaesuse ohtu. Kuna pikaajaline töötus mõjutab sageli kõige haavatavamas olukorras olevaid inimesi ja tööturul alaesindatud rühmi, aitab selle vastu võitlemine võidelda ka ebavõrdsuse vastu ja tugevdada sotsiaalset ühtekuuluvust ELis. **Selles kontekstis on liikmesriigid pidanud kinni oma poliitilisest kohustusest rakendada soovitus, mis käsitleb pikaajaliste töötute tööturule integreerimist. Kuigi mõned ühised arengud on nähtavad, on rakendamise tase liikmesriigiti endiselt erinev ning nende enesehindamine on näidanud, et nõukogu soovitus rakendamise edenemine on viimastel aastatel aeglustunud.** Arvestades praeguseid probleeme, tuleks rõhutada, kui oluline on anda pikaajalistele töötutele esimest korda või uuesti tööturule sisenemiseks vajalikud oskused. Pikaajalise töötuse vältimiseks on samuti oluline varajane ja õigeaegne toetus, mis on osa üldisemast ennetavast lähenemisviisist. Läbivaatamise tulemused annavad jätkuvalt tõestust sellest, et aktiivne tööturupoliitika on tähtis tegelemisel pikaajaliste töötutega, et aidata neil tööturule edukalt tagasi pöörduda. Võttes arvesse praegust tööjõupuudust ja oskuste nappust kõigis liikmesriikides, on oluline anda kõige haavatavamas olukorras olevatele ja alaesindatud rühmadesse kuuluvatele inimestele võimalus siseneda edukalt tööturule, tagades, et nad saavad kasu kvaliteetsetest töö- ja koolitusvõimalustest ning sihipärastest tööhõivetoetustest.

Vaja on parandada pikaajaliste töötute tööturule integreerimise poliitika järelevalve- ja hindamissüsteeme. Kuigi pikaajaliste töötute jaoks on kehtestatud palju aktiveerimisprogramme, saab mõnel juhul nende programmide tulemuslikkust hinnata alles hilisemas etapis.

1. lisa. Tööhõivekomitee poliitilise analüüsi töörühma 2024. aasta riigipõhised järeldused pikaajalise töötuse kohta
2. lisa. Andmete kogumine pikaajalist töötust käsitleva soovitus rakendamise järelevalve eesmärgil – 2022. aasta täielikud tulemused
3. lisa. ELi liikmesriike käsitlevad 2023. aasta toimikud – kokkuvõtted